

Boekverslag Nederlands Het gouden ei door Tim Krabbé

Boekverslag door een scholier

2481 woorden

1 juni 2011

★ 7,1

36 keer beoordeeld

Auteur	Tim Krabbé
Genre	Avonturenroman, Psychologische roman, Thriller & Detective
Eerste uitgave	1984
Vak	Nederlands

Zakelijke gegevens

Schrijver: Tim Krabbé

Titel: Het gouden ei

Aantal blz: 98

Uitgeverij: Bert Bakker te Amsterdam

Jaar van uitgave: Juni 1984

Over Tim Krabbé

Hans Maarten Timotheus (Tim) Krabbé (Amsterdam, 13 april 1943) is een Nederlands schrijver en schaker. Naast romans schreef hij verschillende boeken over zijn twee grootste passies: schaken en wielrennen. Tim is getrouwd geweest met Liz Snoijink, en heeft een zoon, Esra. Van 1967 tot 1972 behoorde hij tot de beste twintig schakers van Nederland. Krabbé won onder meer de 30e editie van het Daniël Noteboom-toernooi in Leiden, in 1970. Hij heeft een aantal schaakproblemen geanalyseerd en studies daarover gepubliceerd. Krabbé was aanvankelijk vooral actief als journalist (onder andere voor Vrij Nederland). Na enige inspanningen werd 'H.M.T.K.' redacteur van het studentenweekblad Propria Cures, waarvan hij ook al gastredacteur was geweest. Al snel werd hij schrijver van beroep. Sinds 1967 leeft hij van de pen. In dat jaar debuteerde hij met De werkelijke moord op Kitty Duisenberg. Het boek is nooit herdrukt.

Tim Krabbé liet zich voor zijn literaire werk inspireren door Willem Frederik Hermans. In meerdere boeken vinden we de semi-journalistieke stijl terug die we ook bij de nieuw-realisten aantreffen. Anderzijds kan een deel van Krabbé's werk ook neoromantisch genoemd worden. Een voorbeeld hiervan is Kathy's dochter. Zijn romans zijn in zestien talen vertaald. Vier boeken zijn verfilmd. Zijn grootste succes is Het Gouden Ei, dat handelt over de zoektocht van een man naar het lot van zijn vriendin die spoorloos verdwijnt bij een Frans benzinstation. Het boek werd verfilmd door George Sluizer. Spoorloos, naar Het gouden ei won het Gouden Kalf 1988 voor de beste Nederlandse film. De film wordt nog steeds vertoond in

Amerika. In 1993 werd daar een remake gemaakt onder de titel *The Vanishing*.

De grot werd in 2001 verfilmd door Martin Koolhoven, die daarmee een Gouden Kalf won. Voor beide films schreef Tim Krabbé zelf het scenario. Met zijn roman *Vertraging* won hij in 1995 de Gouden Strop. Toch wil Krabbé niet als misdaadauteur worden beschouwd. Bij de aanvaarding van de prijs maakte de schrijver duidelijk dat hij niets met misdaadromans te maken heeft of wil hebben, dat *Vertraging* geen misdaadboek is en dat hij de prijs alleen aanvaardde vanwege de spanning die het boek oproept. Krabbé's genres zijn: poëzie, roman, novelle, kortverhaal, column, essay en biografie. Tim Krabbé is de auteur van het 74ste Boekenweekgeschenk, *Een Tafel vol Vlinders*, dat in de Boekenweek van 2009 verscheen.

Recensie 1

Het genre van de 'fantastische vertelling' wordt in Nederland niet veel beoefend. Ik heb het dan over verhalen waarin Esscher-achtige constructies voorkomen, gespeeld wordt met het gebrekkige waarnemingsvermogen van mensen, ik en hij-figuren in elkaar overgaan, de tijd achteruit loopt, en zo meer.

Bordewijks debuteert, W. F. Hermans soms, Mulisch's *Sergeant Belcampo*, Johan Daisne, verder kom ik niet. En Rico Bulthuis natuurlijk, van wie ik ooit een fascinerend verhaal las waarbij de ik-figuur aan het slot zichzelf tegenkomt, op weg om het inmiddels vertelde verhaal te ondergaan, een tot in de eeuwigheid gesloten cirkel van herhaling van gebeurtenissen.

Tim Krabbé heeft met *Het Gouden Ei* een juweeltje aan dit korte lijstje toegevoegd. De hoofdpersoon is Rex Hofman, die met zijn vriendin Saskia op weg is naar een vakantiehuisje in Frankrijk. Als ze bij een pompstation pauzeren gaat Saskia naar het toilet, om niet meer terug te keren. Ze is in het niets verdwenen. Wat is er gebeurd? Zal ze ooit terugkeren? Rex' leven wordt daarna beheerst door dit raadsel. Het obsedeert hem zo dat hij, gesteld voor de keus tussen haar leven en een verklaring van haar verdwijning, voor het laatste zou kiezen. En uiteindelijk stelt hij dan ook zijn eigen leven in de waagschaal om achter de waarheid te komen.

Verder kan ik niet gaan met het navertellen van de inhoud van *Het Gouden Ei*, want het weggeven van de clou zou veel teniet doen van de spanning die Krabbé in het verhaal opbouwt. Gelukkig is er méér over het boek te vertellen, zonder verraad van het verhaal. In veel van Krabbé's werk staat observeren en manipuleren centraal, de glorie van het gepland bereiken van een beoogd doel, hoe zinloos dat op zich zelf ook is. Ook in *De Renner* (gebaseerd op zijn ervaringen als amateur-wielrenner) gaat het er vooral om hoe de geest het lichaam regeert, wat dat lichaam terugdoet, hoe de concurrenten in elkaar zitten.

Claustrofobie

In *Het gouden ei* wordt vooral gespeeld met het uitschakelen van het geweten, Rex Hofman houdt veel van zijn vriendin, maar gunt zich gedachten die daarmee in strijd zijn. Hij observeert haar koel, gebruikt haar voor kleine plagerijen, constateert bij zichzelf dat het hem zeer opwindt om slecht te zijn. De titel van het boek refereert aan een droom van Saskia waarin zij zich opgesloten weet in een gouden ei dat door de ruimte zweeft en waarin zij eeuwig zal moeten blijven zonder ooit te sterven. De bevrijding door de dood zal alleen komen als zij ooit opbotst tegen een ander gouden ei, maar die kans is klein.

Deze claustrofobie-droom kennend brengt Rex zijn vriendin toch in de situatie waarin die paniek moet optreden, hij geneert zich ervoor maar kan het niet laten. De uiteindelijke hoofdpersoon van het verhaal is

degene die Saskia liet verdwijnen. Hij is het verlengstuk van Rex, een man bij wie het geweten uiteindelijk geen functie blijkt te hebben.

Stel, je bent een goed aangepast lid van de maatschappij en tijdens het jaarlijkse bedrijfsuitje sta je met een collega aan de rand van een diep ravijn. Het uitzicht is fraai, hij geniet ervan, maar intussen bekruipt je de gedachte: één duwtje en hij verdwijnt gillend in de afgrond. Gegarandeerd dood, geen getuigen in de buurt, risicovrije overtreding. Hoe zou je je voelen als je dat duwtje gaf? Schuldig of juist heel prettig opgewonden? Je weet het pas als je het doet.

Het Gouden Ei gaat in essentie over dit testen van het Superego, het uitproberen van het Kwade. Iedereen heeft een geweten dat hem vertelt wat hij wel of niet mag doen, op straffe van uitstoting uit de groep en op straffe van schuldgevoel. De meeste mensen komen er niet toe om uit te testen of die sanctie inderdaad volgt, of dat het een ingehamerde mythe is.

Krabbé's uiteindelijke hoofdpersoon doet het wel, hij volgt de impuls van zijn gedachten, en als hij zijn misdaad stap voor stap voorbereidt en ten slotte uitvoert, blijft het halt-bevel van zijn geweten uit en ook de wroeging.

Tim Krabbé heeft er een fascinerend verhaal van gemaakt, uitstekend geschreven, met goed getimede informatie en virtuoze tempowisselingen. Het risico dat het een te onwerkelijk verhaal zou worden heeft hij instinctief vermeden door het invlechten van alledaagse taferelen die de vertellingen steeds ferm in de werkelijkheid terugzetten. Als pompstationhouders in Frankrijk dit jaar klagen over teruglopende omzet, ligt de verklaring voor de hand.

Hans Vervoort, NRC handelsblad, 06-07-1984

Recensie 2

Halverwege Het gouden ei volgen we Lemorne. Ook hij ziet een kind in het water, maar denkt niet na, springt en redt het kind van de verdrinkingsdood. Vervolgens geniet hij van de hem omringende bewondering en bedenkt het volgende: "Maar zou ik nu ook in staat zijn een misdaad te plegen?" Neem daarbij de anekdote dat hij op 5-jarige leeftijd als experiment van een balkon sprong en we hebben een intelligent maar verknipt persoon, in staat tot niets en alles.

Maar dan zijn we al halverwege het verhaal en heeft de misdaad al plaatsgevonden. In hoofdstuk 1 zijn Rex en Saskia op weg naar Frankrijk. Bij een pompstation haalt zij wat drinken en verdwijnt. Een hoofdstuk en acht jaar later heeft Rex een nieuwe vriendin, maar is hij nog steeds op zoek naar Saskia. In de laatste drie hoofdstukken ontvouwt de ware toedracht zich langzaam voor de lezer en voor Rex. Het gouden ei staat al 20 jaar op de boekenlijsten van scholieren, is al aan zijn 20e druk toe en werd vele malen vertaald. Je kunt dit succes al te makkelijk verklaren door naar de dikte van het boekje te kijken; nog geen 100 bladzijden. Maar hierin zit maar een deel van het succes. Een ander, belangrijker deel zit in Krabbé's heldere vertelstijl. Daarnaast voert Krabbé's personages op die dankzij zeer menselijke karaktertrekken toch ergens de fout ingaan. Zijn grootste troef is echter het plot; de verdwenen vriendin, de zoekende achterblijver, de dader en vooral de wijze waarop achterblijver het mysterie ontrafelt.

Krabbé introduceert zijn personages summier, je leert ze vooral kennen door hetgeen ze meemaken. Dat levert de lezer een hoop tijdwinst op; voor je het weet zit je in het verhaal. Door het pakkende gegeven van de verdwijning is identificatie ook niet ver weg. Maar Krabbé geeft de lezer niet alleen actie, wel degelijk duikt hij in de psyche van zijn karakters. Sterk aan de gedachtekronkels is de eerlijkheid. Als Rex gokt dat Saskia waarschijnlijk verkracht is en daarna misschien wel hun hotel zal kunnen terugvinden, volgt een zo

onethische gedachte dat die wel menselijk moet zijn: "Het was niet eens gezegd dat de vakantie reddeloos was." Logischerwijze heeft ook de dader onethische gedachten, maar juist zijn experimenteerdrift valt op. Flauw genoeg is het nog een scheikundeleraar ook die tot in precisie zijn misdaad plant. Krabbé heeft voor de goede lezer nog wat overeenkomsten ingebouwd tussen de dader en Rex. Een klein dingetje is bijvoorbeeld de niet-seksuele erectie die Rex krijgt van spanning als hij met zijn nieuwe vriendin het idee opvat om te gaan trouwen. Ook de dader heeft een erectie van niet-seksuele spanning als hij zijn misdaad aan het uitproberen is op willekeurige dames. De overeenkomsten lijken te willen zeggen dat het ook jou had kunnen gebeuren: dat je geliefde kan verdwijnen of dat je die misdaad pleegt. Alsof de misdaad een toevalligheid is die zich dit maal voor het slachtoffer als noodlot manifesteert.

Met zo'n sterk plot lag een verfilming voor de hand. En het was niet eens Krabbé's eersteling. Zijn vroege roman Flanagan (1970) werd al in 1975 verfilmd en het korte verhaal De paardentekenaar in 1983. George Sluizer maakte Red Desert penitantiary (1984) naar een scenario van de schrijver en vervolgens Spoorloos (1988) naar Het gouden ei en wegens succes ook nog de Hollywood-versie daarvan The Vanishing (1993). Veel van de roman bleef overeind in de Nederlandse verfilming, maar de Amerikaanse versie raakt halverwege het spoor bijster om tenslotte het meest sterke element van het boek volledig teniet te doen. En dat meest sterke element van het plot, is ook de reden om het boek zo snel mogelijk uit te lezen. Ricco van Nierop, • Datum bespreking: 7-4-2004 • Datum bespreking: 14 juli 2005

Stroming

Postmodernisme, want er is niet één werkelijkheid.

Personages

Dit verhaal bestaat uit 2 hoofdpersonen en 2 bijpersonen.

Rex Hofman: Hij is 41 jaar. Hij komt continu in het verhaal voor. Hij werkt voor een populair jeugdtijdschrift. Rex heeft een vriendin, Saskia, die 9 jaar jonger is dan hijzelf. Na de dood van Saskia heeft hij nog andere vriendinnen gehad. Rex vindt het leuk om spelletjes te spelen met zijn vriendin, Saskia. Rex heeft een beetje last van claustrofobie. Rex is een round character. Je ziet hem steeds veranderen.

Raymond Lemorne: Hij is 49 jaar oud. In het boek wordt hij beschreven als een keurige Fransman die scheikundeleraar is. Raymond is getrouwd en heeft ook kinderen. Raymond is niet 100% 'normaal'. Hij is geobsedeerd door dingen die je normaal niet zou doen. Je kunt het geestelijk gestoord noemen. Deze Fransman is gewetenloos. Hij heeft geen schuldgevoel als hij mensen neerschiet. Raymond is ook een round character.

Ik vind Saskia een belangrijker persoon dan Lieneke, want dit boek draait om Saskia's dood. Dus ik beschrijf alleen Saskia.

Saskia Ehlvest: Ze is 24 jaar en de vriendin van Rex. Ze heeft een beetje rossig haar. Ze heeft claustrofobie. De titel van het boek slaat terug op haar droom, dat ze ook was opgesloten in een gouden ei. Saskia is een flat character, want in het begin van het boek overlijdt ze.

Perspectief

Dit boek is geschreven in een personale vertelwijze, maar het perspectief wisselt. Je leest sommige dingen door de ogen of over de schouder van de ik-persoon.

Opbouw

Het boek heeft 98 bladzijdes, een erg dun boekje dus. Ik vind dat 'het gouden ei' een brede verhaallijn heeft terwijl het boekje zo dun was.

Tijd

Het verhaal speelt zich ongeveer af rond 1980 en het wordt verteld in de verleden tijd. Er zitten flashbacks in het verhaal, zoals het verleden van Rex en Saskia. Het boek is niet chronologisch. Er komen flashbacks erin voor, en er komt een tijdsprong erin voor.

Ruimte

Het verhaal speelt zich af op verschillende plekken. Het boek begint bij een benzinstation, waar Saskia wat te drinken haalt en vervolgens niet meer terug komt. In het midden van het boek is Rex in Italië met zijn nieuwe vriendin, Lieneke.

Spanning

Het is een misdaadroman, dus er zijn constant spanningen in het boek. Als Saskia dood is wil je natuurlijk weten door wie het komt en hoe het komt. Beetje bij beetje krijg je details en meer informatie. Je komt er dan achter waarom diegene het doet. Het is een leuk boek om te lezen. Het lijkt een beetje op een literaire thriller.

Thema

Liefde en de dood. Het past goed bij mijn andere boeken. Er komt liefde in voor. Liefde tussen Saskia en Rex en tussen Rex en Lieneke. Saskia gaat dood en op het einde van het boek gaat Rex ook dood.

Titel

De titel slaat terug op de droom die Saskia ooit heeft gehad. Ze droomde dat ze vast zat in een gouden ei. Saskia heeft ook last van claustrofobie en kan dus niet tegen kleine ruimtes.

Vergelijking recensies

Beide recensenten praten over de hoofdpersonen en over het verhaal. Ze vermelden allebei er ook bij dat Tim Krabbé een goede schrijver is. Het zijn dus 2 positieve recensies. De titel wordt ook besproken in beide recensies. Ricco van Nierop heeft het ook over de overeenkomsten van Rex en Raymond. Zowel Ricco van Nierop als Hans Vervoort praten allebei over de claustrofobie. Dat is natuurlijk een essentieel detail dat je moet weten, want daar draait het ook om.

Mijn mening

Ik heb dit boek al 3 jaar geleden gelezen. Ik dacht in eerste instantie dat het een literaire thriller was, maar dat bleek dus niet zo te zijn. Ik kon het boek met gemak lezen, 3 jaar geleden. Het gouden ei is geen moeilijk boek om te lezen. Ik raad het iedereen aan.